

Q^uESTIO posterior, an votum disfunctum, cuius altera pars est inepia voti materia, aut ratione iuri, aut ratione finis duplicitis, alterius apud, & alterius inepit disfunctum positi, obligat? Exempla adhibui n. 1. Si concil. Si reuera fit votum disfunctum, et r^a voeuens ad neutram partem se vocerit obligare determinate, sed disfunctus est ad vnam, vel alteram, votum est iticium, quod cedit disfunctio in duplice illam materiam. Vt, Voueo me futurum religiosum, aut futurum. Et similiter est iticium, quando disfunctio cedit in duplice illum finem, & ita finis inepitus intenditur, ut vocerit votum, quando ipse solus est finis. Quid et quando contingit iuxta dimeritatem finis inepit, satis egimus in locis que retulim⁹. Ratio est, quia ex vi illius voti, non magis tenetur voeuens ad partem apertam, quam inepit, illicque satis facit eligendo inepit, vel ratione sui, vel ratione finis inepit. Et obligatio disfunctio cedit in viram que partem. (Vt probabim⁹ cas. 13. n. 2.) Atnequit obligare inepit, & ide votum est iticium. Quid autem, si potest impossibilitas partis adueniat, aut alia inepitudo, dicimus c. 13. n. 3.

13 Nec refer quod votū obligationem, iure in leuē, siue ignorauerit, alteram partem esse in eis votū materiali: si vōre diuinū etiam habuit intentionem. Quia in utroque casu neutrā partem vult determinare, & facit eligendo ineptam. Atque proinde ratio nullitatē eius votū disiunctiū n. p̄cedet, adducēt militat æque in utroque casu. At quodculam est discrimen. Nam si ignoranter, excusatiblē est culpa iuxta ignorantia qualitatem. Si vero scienter, exstimo tamen esse culpan, mortalem, vel veniale, sic vōne diuinū etiam, qualis est et culpa vōne determinate materialē illam in eptam. Quare si illa est mortalis, vel finis est mortalis, erit mortale. Si vero venialis, vel impossibilis, vel contra consilium, erit communiter veniale, vel si sit indifferens. Sicut votū de his verbis determinatē emissa, sunt regulariter veniales. Duxor, quia similis infertur Dōcō in iuria, vōnendo illam materialē in eptam indeterminatē, vel determinatē. Cū falso disiunctiū velit vōnē ad mortale obligari, quando materia est mortalis. Sicut mortale est proponere aut fornicari, aut senire xenodochio. Quia tunc fatē dubia est voluntas, an peccatum mortale amplectetur. In quo casu est mortale probauimus lib. i. huius summe c. t. n. 16.

19 Hinc deducitur, votum verè disiunctuum non pec-
candi mortaliter, aut venialiter, esse profus irritum. Quia
posterior pars disiunctionis est impossibilis, & sic inepta
materia.

20 Consulto autem in triplici numero precedenti loquens
de **voto disiunctivo**, semper addidi, Si reuera sit diuinum
et in intentione videntis, prout verba sonant. Nam quandoque disiunctivum apparet, & tamen vere non est
tale attenta videntis intentione. Quod in duplice casu
euenire potest. Primum est, quando fides videntis efficit
conditionalis quod partem bonam, & possibilem. Tunc enim obligabit votum. Ut similes vocantur per vindictam
vel religionem ingrediatur, si non vindictam sumpe-
rit, vel se ad religionem determinate obligare, ex
suppositione illius conditionis, si vindictam non sumpe-
rit. Quia hoc votum non est proprius disiunctivum: sed
potius est duplex, alterum ab solutum vindictae sumendum:
quod est iurium: alterum autem conditionalis obligans
ad rem bonam ex suppositione illius conditionis. Quan-
do autem conditio negativa dicatur impleta, dicemus
suo loco agentes de voto conditionali. Nec obstat tale
votum impleri sumpta vindicta: ac promide videtur non
obligare. Hac enim ratione diximus n. 17, votum disiun-
ctivum non obligare. Nam respondeo non impleri id vo-
tum conditionalis validum sumendo vindictam, sed potius
in impediri eius perficiam obligationem pendentem
ex conditione vindictae non sumpte. At vota disiunctiva
non habent obligationem pendentem ex aliqua condi-
tione, sed habent la sine.

21 Posterior causus est. Quando quispiam ignorans , aut

C A P V T X I.

Obligatio voti à qua virtute procedat: & qualiter ex verbis, ac intentione votantis colligenda sit, ac quibus circumstantiis sit explenda.

S V M M A R I V M.

Quæ questiones disputantur sunt, num. 1.
Anum quod *suscipit* & *circumstans* obligeat, *quoniam est* sola
vouentis intentio: Et videret *intentione* delatione sit, n. 2.
Ut interpretandum est, ut minus obligat, n. 3.
Ad obligat id ad, quod *vouentis* se adverteat, non se obligat: Et an
sit in *vouentis* potestate & ad *colum* *vinciale* obligari vel ad *pannus*
colam & *semivincula*, num. 4.
An sub *voto* obligat quicquid tempore voti *vouentis* intendatur: vel id
adverbium, quod in dubio, n. 5.
An posse *vouentis* ex virtute aliorum *virtutum* à religione obligari:
Et quando id efficeret & confiteretur, n. 6.
An rite intrasuperesse sit multipliciter malitia factenda, n. 7.
An posset ex iustitia obligari, n. 8.
Quid operari voluntate ex modo obligari: Et an habeat *socialitem*
malitiam transfiguratio eius voti: & obligari restituere, n. 9.
An reperire *votum* posse non se obligare deinceps, n. 10.
An *vouentis* posset se ad *colum* *adum* exercitum *vitandum* obligare? Re-
ferunt quidam sententia, n. 11.
Proportionem sententia *Auditoris*, n. 12.
Positum, 12. inuenies alia summaria.

HVCVSQVE egimus de necessarijs ad voti valor
rem: iam de voti validi obligatione agendum est.
Et prius in hoc capite est de ea in genere tractandum. Et
cum tunc obligationis voti radix sit voluntas votentis,
que aliquando obligationem voti coarctat, volentes ea
quibusdam limitibus circumstansque obligari: quando-
autem in speciale determinat, sed in dijudicatum
iuxta voti naturam relinquit: ideo triplex quodlibet est in
hoc capite disputata. Prima est de obligatione voti coar-
ctata ad speciales circumstantias ex votentis intentione.
Secunda, de eius obligatione ex sua natura, secula-
la speciali votentis intentione. Tertia, de circumstan-
tia, quibus res voti promissa expletari debet, votente
nunquam responsum.

QUESTIONE I. Qualiter obligat votum, cum votens eius obligationem coarctat? Tantum basis & fundatum totius tractatus de voti obligatione, est triplex regula primitenda. Prima est, *Tu voti obligatus pendet ex privata votantis intentione*, ita ut in tantum quod substantiam, quam quod circumstantias nec plus, ac nemini votum obligari, in quantum votens incidit, obligari. Ratio est, quia lex non alicet, quanlibet legislator obligare intendit; vptore quae cives voluntas regis ostendit habeat. At non

三

magna diligentia ea intentio inuestiganda est, ad dijudicandam voti obligacionem. Quod si deca non confiteretur, ex concordia sciendi est: inter quas postulatum locum obtinet finis, quem votum in voto spectavit. Quippe lex omnis limitatur & ampliatur iuxta ipsius rationem, & ex ipsius processu, vpropterea quod finaliter ipsius rationem continet, & est intelligenda (vt ex multis probauimus lib. 2. de martr. disp. 37. n. 3.) Atque ita lib. praedict. c. 18. votum non ludenter duecim modo intelligi iuxta diuersos voventis fines probauimus. Atque h. eccl. regula a deinceps negatur.

Secunda regula est. Votum stricte interpretandum est, ita ut in quantum fieri possit, minus obliget. Ratio est, vi-

Secunda regula est. Vorum stricte interpretandam est ita ut in quantum fieri possit, minus obligere. Ratio est, ut quam maxime regi possit, facultate eius transgressio non occasio, & peccati periculum viretur. Ita docente Abb. E. part. n. 4 de censibus. Ascr. lib. i. sinist. moral. c. 10 q. 1 Et haec ratione lib. preced. c. 17. na. 9. probauimus iuramentum stricte intelligi.

4 An vero voti obligatio non amplius extendenda sit, quam ad eam, quam si vobis ad eum adiuvet; amplexitatem vel ea quae a principio impeditrum votum emittit, si potest contingat, excludit a voti obligatione: diximus latè c. 2. & n. 20. Etan sit in potestate vobis se obligare ad colum veniale, vel ponam, diximus ca. t.n. 30. vbi patrem affirmantem defendimus. Quare si vocem generiter proponat intentionem suam esse, nesciatis se per votum obligare, nisi ad veniale vel penitentiam: dum eam voluntate non terrificaverit, sive in particulari, sive in generali, non amplius quam ad id voto obligabitur. (Vt constat ex dictis c. 8. n. 17.) quamvis eius intentionis immemor vocata.

Secundo dedicatur, non posse vobiscentem vera iustitia debito se obligare per votum: sustinendo opinionem dicentem non dariverat iustitia rationem inter Deum & homines. Quam latissime & eruditissime probat Vazquez c. 9. q. 21. art. 1. disp. 85. 1000. 4. & 5. licet contrarium esset dicendum sustinendo oppolitam sententiam, quam fuerit Suarez in sua opere, ut. i. tr. 1. de iustitia divina, sect. 2. a. 9. Sed prior sententia est vetior, & conformior sententia D. Thomas a 2. cap. 80. q. 1. vbi stat religione esse potentialis iustitia patrem: eo quod conueniat cum iustitia, quod sit ad alterum, & reddit debitum: deficit autem a vera specificitate iustitiae ratione, quia non reddit aequale. At si equitas habeat communificandam esse inter res iusta materialia,

Vlma regula est. Non omnis circumstantia, quam vounens tempore voti emittit, aut cogitat, obligat sub voto, vel illius obligationem restringit, sed obligabit, quando vel illa est intrinseca, & essentialis rei promissae: iuxta ea quae dicuntur n. 30 vel laicamentaria sunt, intendit vounens ad illam se obligarecum autem obligationes restringit, quando mens vounens fuit ira restringere. Non enim obligat, aut aliquid circa votum operatur intentio tempore voti conceperit concomitans ipsum votum, nisi cadat sub voto. Vrbeni docent Ricardus 4. d. 8. & 4. 9. Henricus c. penit. i. de voto Glandau quoddib. 3. q. 19. & quodlib. 3. q. 15. Abulfazi. 30. Num. q. 93. Valentia 2. d. 6. qu. 6. pando 4. quest. 3. versic. Unde beat. Et constat ex doctrina auctorum n. 32. & 34. referenda. In dubio autem an illa intentio tunc concepta amplie votum, velid luxa illam restringat, sic diligendum est. Si dubium sit an votum amplie, considerandum est ut non ampliet. Quia tunc perinde est, ac dubitare an votum sit emissum de illa circumstantia ampliante. In dubio autem an votum sit emissum, cum nulla sit pro voto possefilo, non obligat. (Vedimus c. s. n. 16.) Si autem dubium sit, an intentio illa votum restinxerit, presumendum est non restringere. Cum tunc possit pro voto, & dubia restringendi intentio. Ut late in simili diximus c. 2. fine, vbi & quid, quando veritate sunt rationes probabiles.

Hinc deducimus primo, in vounentis personarum figura, si

6 Tunc deinde primo, in votum potest utrum esse, non solus ex rectitudine virtutis religionis, sed etiam ex peculiari rectitudine illius virtutis, cuius actum votum, se ligare. Ut si votum reiunium, potest se obligare virtutis religionis virtute, ex virtute abstinentia, cuius actum

est scimus. Et ratio est, quia cum vocas ita quidam legislator voluntatis, legem ibi praescribens, mihi obstat quo minus virtus religione obligationem ex voto consurgentem, possit se pecuniarum illa legere virtutis obligare. Sicur legislator aliquid precipientis obligari precepito virtutis, cuius est illa actus. Arque ita docet *Venetius* 2. disp. 6. q. 6. punto 2. i. i. conclus. 2. Et eadem ratione loquens de promissione humana docet idem *Molina* tomo 2. de iustit. disp. 6. 2. fin. Non tamen credo posse illi obligare ex re cedula. et ex virtus virtutis, ad quam illa actus pertinere nequit. Ut si pr. virtutis elemosynam, potest se obligare ultra virtutis, q. n. g. i. ex virtute misericordie, ad quam elec-

diter obligaret, non explicet excludendo sub distributio-
ne quadam omnes actus internos, sed indeterminante. No-
lo me obligare ad actus internos vitandos, valere votum,
& talem censendum esse manere obligatum ad vitandos
aliquos actus internos, illos, nempe, quia abusus externis
directe aduersantur: ut velle fornicari, delectari in forni-
catione cogitata, vrba admittuntur. At non peccate di-
cunt contra votum, si delectaretur in fornicatione in com-
muni, vel cogitata ut aliter perpetrata, vel in fornicati-
one sua sub conditione, si votu ligatus non esset. Alij ve-
lo supponunt id votum esse validum, & obligare tam ad
actus internos, quam externos vitandos. Infracte vide-
tis quez 1. 2. 9. 7. 4. 8. disq. 11. c. 2. n. 9. vbi ut votum
seruare, castitatem, comprehendere luto voto etiam inten-
sas delectationes: a propinque illas fore contra religionis
virtutem: si tamen voulisset solo opere externo seruare
castitatem, peccaturum contra votum volendo efficaciter
fornicari, non autem delectando ab eis habere voluntate
in fornicatione cogitata. Quod malitia operis exceti-
non deriuetur ex natura sua in limpidem delectationem,
sed in isolam efficacem perpetrandi actus externi volun-
tatem.

Sed ex finito id votum nullius momenti fore. Quia est obligatio ad impossibile. Nam (ut bene dixit Vaquez proced. allegatus,) immo fidelis votu de opere externo vittando, nequit voulens excipere actum internum, in quantum actus externi malitia derivatur. Et quanvis p[ro]fessio possit excipere delectationem moroflam, id ideo dicit, quia sentit non participari ab ea delectatione malitiam operis externi, sed aliaratione malam esse. At tenendo communem, leuentiam dicentem pertinet ad eandem speciem, eademque malitia affici delectationem, & opus externum: subinde dicendum est, neque delectationem morosam possit excludi ab eo voto. Corruer ergo votum tanquam res impossibilis obligatio. Nec virget iatio contraria. Quia malitia & prohibitory actus externi nullatenus separari valer à malitia, & prohibitione actus interni: at quod peccatum incurrandam bene possunt separari. Et ita posset quis voto se obligare ad aliquam peccatum, si exterior nolumen peccata actum commiserit, nolens ea ligata solo interno perpetrato.

S V M M A R I V M.

Votum obligat sub peccato, num. 13.
Est lassitudine, & morositas votare, num. 14.
An si magis mortuorum excepti aliqui ex votis, n. 15.
An executo res promissa pertinent ad infirmam, an ad solam religionem?
Referunt quadam sententiae, n. 16.
Expliquerunt sententia Auctoris: quod un obligate restituerit, n. 17.
An maneat penes coenitatem dominum res recte promissa, n. 18.
An positis votis complexi exegi. Et qua actione: Et an laicu*s* a iudice
ecclesiastico, n. 19.
An votum intimum partis, & ab ipsa acceptum obligat ex infirmitate,
n. 20.
An transgressio solitus voti sit duplex culpa, num. 21.
An transgressio omnium votorum sit eiusdem speciei? Referunt quadam
sententiae, num. 22.
Expliquerunt sententia Auctoris: quod qualiter ei ipso quod lex aliquid pra-
cipit, pertinet ad materias diversarum virtutum, sive materia
legum iurispersecutae, secu*r*e, n. 23.
An sas fit confitior quibus votis vel instrumentum violata sunt, tac-
tilium materialis; vel quibus peccatum est decretum, & circum-
stantiae hoc ex oblitione facta, sicut si fateri solam habeat circum-
stantiam, n. 24.
An religiosus transgrediens preceptum pralati, admittat duplex pecca-
tum, num. 25. Et quid de votis extra religionem obliterare aliquem,
n. 26.
Quid de religiosis transgressore voti pauperis, num. 27.
Pecatis omnia contra voluntiam sui et commissum, n. 28.
Pecatis, n. 28 iurantes omnia summaria que doles derantur.

Questio II. Ex qua virtute votum obliges suæ naturæ, & ex clausa specifica voulentis intentione: Et quidem tamquam veritas Catholica supponendum est, votum obligare subpeccata. Ut constat ex c. 20. Proverb. & Deuter. 23. & i. ad Timotheum. Quam tamen in tantum etiam testimonijs aduersus nostrum temporis haereticos probat latè Valentia 2. 2. disp. 6. q. 6. punto 4. mitio. Erratio est quam tra-
Sed multò verius est, illi oblige tollus ac improprie & imperficitè iustitia, in quantum est pars potentialis iustitia. Priorem partem, effectum religionis, nemo negat. Erratio est, c. votum statutur aliquid faciendum ad glori-
gionis, 17
upt
17
V
pt. iusta
est
parte
c.
est
probaum. 17
pt. iusta

perfecta ratio iustitiae communia*x* in ordine ad Deum, cui vorum fit. Item quid A. D. *Thos.* communiter receptus 2. 1. q. 8.8.4. docet votum esse religionis affectum tamen q. 8.8.4. dixit religionem esse potentiale in iustitia parten, eo modo quem uia 8. explicimus. Ex in proprio termino docent *U. fsp.* 1.p. q. 2.1.4.1. *dip.* 8. 6. 4. 6. & 1. 2. q. 19. 4. 6. *dip.* 6. 3. c. 3. n. 14. & q. 7. 2. 4. 6. *dip.* 9. 8. c. 5. n. 7. *finc.* *Naturali.* 2. dixit. Et in noua edic.*dub.* 3. n. 17. & 18. Inde bene infens eius transgressionem non inducere restituendi obligacionem.

¹⁸ Quidquid tamen sit de hoc, id tamen certum est, rei voluntatis impliciti promissione dominum manere apud voluntem. Constat ex l. Si quis rem, *fidei pollicitur*, vbi dicatur personam obligari, non rem. At si dominum translatum esset, res ipsa manerer obligata. Item quia cum promittens obliget se ad dandum, necesse est ut dandi facultatem retineat, quam minimè restineret dominio prius translato. Nemo enim potest dare rem alienam. Et ita docent D. Thom. 4. d. 38 q. 1. a. 3, *questione* 2. *Perthusinus*, quem referunt & se quontur *Angelus* *Vatum*, 3. m. 25. *Sylvestris* *Vatum*, 2. q. 19. *Azor lib. 11. insit. moral. c. 15 q. 17.*

19 Non obstante autem hoc dominio, potest et vobis compelli ad vota executionem, sine illud religione, sine quodcumque aliud sit. Quod probatur ex *Ex parte de confusione*, & *C. Quod super, in fine, de instrum.* Et ita donec *Glossa c. Por-*
castitatem, ad restringendam temperanzam: & consequenter transfiguratio opponetur omnibus his virtutibus iuxta materiam promissam diversitatem: ac proinde variabuntur species transgressionis.

reuum, in fine de regulari. Innoc. c. penult. n.vn. vers. Confutatum, de voto, & d. Ex parte, n.vn. verf. Cogendi: bvo. loan. Andrean. n.3, Hofiens. n.s. Anton. n.6. Cardin. fine, An. bar. n.4. Henricus 1. & 2. Abba d.c. Porreuum, n.12. & d.c. Quod super. n.3 & d.s. Ex parte, n.1. & 1. & 2. Quod super. n.3 de voto. Angelus v. Votum, n.26. Sylvestr. v. Votum, p. 2. q.19. Caiet. 2. q.10. p.1. d. 1. vbi optimè explicat textum c. Gonfaldus, 17. q.2. & D. Thomas us 4.3 ad 1. colligentem ex eo textu Gonfaldum illum, qui voto religionis emisso negavit se monachum fieri velle, non esse cogendam manere in religione, sed quod profensus non fuitur. Nam non dicunt non potuisse cogi ingredi, sed non potuisse cogi perfutare, quia simplex religionis votum obligat ad ingredendum, non autem ad perieundrum. Potest autem petere religio illa, vel persona, in cuius fauorem votum cedit, videntem compelli. Atque ita docent Innoc. d.c. & parte, ed. verf. Cogendi. Hofiens. loan. Andr. Antonius. Anchur. Henricus proxime allegati. Idem Abbas c. Quod super. n.3. de fiducia in voto. & d.c. Ex parte, n.1. & 2. Angelus & Sylvestr. proxime relat. Non tamen id pertinet iure actionis. Quia ex voto simpliciter non acquiritur, in cuius fauorem redundat, sed perent implorato iudicis officium. Vt bene docet Angel. & Sylvestr ibid. Errato ict, quia potest iudex ex officio compellere subdicos, ne fint facili, nec sit alia criminis gravia perpetrat: idque potissimum eius officio implorato per illam in cuius fauorem votum cedit. Quare si ut ratione iuramenti, ita etiam ratione voti potest alius iudice ecclesiastico compelli, vrpote qui de eius foro efficitur, vt bene docet. Ant. c. Licit, n.d. de voto. Et diximus l. preced. c.13. n.16.

²⁰ Hucuare autem dicta intelligentur, quando suffit
intra votum finis: si enim votum intemerata pars, & ab
ea accepimus, non obligat ex iustitia, diximus c. 2.n.28.

²¹ *Rufus difficultas est, an transgressio voti, quando nullum aliud preceptum concurrit, sit duplex culpa. Ut si quis voleat ieiunium voluntarium, & id non fuerit. Videtur enim duplex est culpa. Nam ex altera parte dicti voti transgressionis crimen est contra fidem. Ut confat-
tissimis lectione videtur explesus esse Cate. Sotus, & Manuelius. Eandem clare tenent D.D. nra. & q. allegandi. Eorum enim doctrina debet necessario huc fundamento inniti. Et in propriis terminis doct. Vasquez. I. q. 7. art. 2. disp. 99. 4. cap. nam. 2.*

*ex t. 5 ecclesiast. Et docet D. Thom. 2. 1. q. 88. 4. 3. & 9. 8. 4. 8.
Ex altera parte est contra religionem. (Vt diximus n. 17.)
Quarum virtutum relictitudines ducentia specie sunt. At
absque dubio dicendum est, esse unicum sacrilegii pec-
catum contra religionem. Quia nisi ibi reperitur infide-
litas, gaDeum, non est distincta a peccato contra reli-
gionem. Vna enim & eadem religiosus virtus praescribitur
vto Deihonorentes promissa & fideliter praeferatur. At
qui inadvente *Catec.* 1. 2. q. 88. 8. ar. ad fin. *Sotus* 1. 7. de iust. q.
2. 3. ad 1. *Alexta* 2. 2. diff. 6. q. 6 punctione 4. q. 1. *conclusi* 2. *Vta*
Iudez 2. q. 73. 2. diff. 99. 4. q. 11. 2.*

Sed urgentior difficultas est, an transgressio omnium 22
votorum sit eiusdem speciei insima. Quidam quos tacit-

etiam in diversis species motuum. Quodam, quicquid facit nomine refect *Vasquez*, p. preced allegatus, et cuncti votorum transgressiones differe (specie, iuxta varia materias de quibus votum emittitur. Et porre probari, quia eo ipso quod legislator aliquid praecepit, constituit illud in diversis virtutibus, iuxta varia mortuorum rationes. Atque proinde tunc est actus preceptus requiritur ex legis suppositione ad illius virtutis rectitudinem. Et contrarius actus opponitur illi rectitudini, & ad diversas species pertinet id transgressionis peccatum. Ut si lex ecclesiastica praecepit continentiam, id pertinet ad virtutem abilitatem, cui transgressio opponetur, &c. Vt etiam *Caiet* 2.2. q.88. a.5. dub. vlt. in c. s. foliis ad 3. & q.10.4.2. in dubio circa solit. ad 1. *Sotus* 1.7. de confit. q.3. 3 ad 1. *Zamel* 1.2.9.7.2.4.6. dub. 3. *Vasquez* 1.2.9.7.2.4.6. disp. 9.8.c. 3.n.7. *Manuel* 2.10m. *Summe*. 6.9. n.9. *Azor* lib. 4. infit. moral cap. 9.7 fine. Cum ergo votum sit lex quedam priuata, quam vocant fibi imponit, materia votio ipso erit necessaria ad rectitudinem illius virtutis, ad quam ex lege pertinet. Vt si quis vocaret item, id necesse est requiratur ad abstinentiam rectitudinem: & si castitatem, ad rectitudinem temperantie: & consequenter transgressio opponetur omnibus his virtutibus iuxta materias promissae diversitatim: ac proinde variabuntur species transgressionis.

Verum dicendum est, transgressiones votorum esse 23 omnino eiusdem speciei infinitae, nec aliquo pacto variari ex diversitate materiae promissa; quando ex aia præcepto præter votum non elminuntur: at possunt intra eandem speciem esse grauior, aut minus gravis culpa, iuxta maiorem aut minorem materiae, et gravitatem. Et ratio est, quia ut optime docet *Caiet. 2. q. 88. q. 13. ad h. v. l. c. a. solut. ad 3.*, in hoc conuenienter materia voti & præcepti, quia virtus debet esse bona, & actus aliquis virtus: differentiatione autem, quia materia illa legem ex eo ipso quod a legislatore præcipitur, redditur necessaria ad illius virtutis restringendum: & obligat iunc ex illius virtutis restringendam. Quare transgressio illius legis opponetur illi virtuti, ac proinde variabitur species peccati transgressio, intra diversitatem virorum, ad quas illa legis materia pertinet. (Vt bene docent omnes auctores, quos n. præced. retul.) At materia voto promissa, et hinc aliud virtutis actus est, scilicet tamen speciali voluntatis intentione, quia ad illam vietatem se obligaret, non obligat ex illius virtutis præcepto, sed ex solius religionis præcepto, cuius actus est votum. Quod idem docent, et non ita amplè, *Sotus & Manuel n. præced. relati.* Cù ergo omnia vota in quacunque materia eiusdem canendum opponi solet habeant, & sub una ratione, cum sola religionis virtute, transgressio omnium illorum erit eiusdem speciei infinita. Rationem autem huius differentiationis signat optimus *Caiet. ist.*, quia cum lex eo tenatur, ut subditos virtutis studiofios efficiat, dum actum aliquis virtus præcipit, respicit virtutem illam ut finem, ac promove materialiter præceptum iniungit ut illius virtutis executionem necessariam. At votum non recipit virtutem illam ut finem, sed solum materialiter recipit eam illam: finis autem est cultus Dei ad religionem pertinens. Eideo huius tententur videtur explesse *Caiet. Sotus, & Manuel ibid.* Eandem clarè tenet *DD. nu. feq. allegandi.* Eorum enim doctrina debet necessario hinc fundamento inniti. Et in propriis terminis docet *Vasquez. 1. q. 73. art. 2. disp. 99. 4. 4. n. m. 2. o.*

Hinc deducitur, iurantem vel vouentem se quodcumque peccatum genitum vitaturum, easque peccata post commissam fatemem, oblitum autem circumstantia voti vel iuramenti, fatis postea fateri dicendo se toties frigille votum vel iuramentum materie grauis, nec oportere materiali villam explicare. Ratio est, quia malitia prioris peccati est plenaria in propria specie delecta in contumacio. Malitia autem fractionis voti vel iuramenti sicut quacunque maledictio eiusdem speciei. Cum ergo haec fala tenda superfit, fatis erit illam racita materia explicare. Ita docent *Natalius Suhama*, & *G. Ad finem*, & *C. Confidet*, in *R. primis*

33 Quartum deducitur, obligationem voti deeroganda, lectionis certo eidam pauperi, si ille prius obear, dividendam esse, si eum non disponere de legato facta eidam pauperi, qui prius obiit. In legato autem ea distinctione follet adhibetur Doctoribus. Si restator reliquit tanquam opus, arque in anima sua bonum, verum tamen elegit potius illum pauperem, eo quod est fisi nouus, vel alia qua nuncunca de causa debetur alijs pauperi. Si vero in bonum dum rax illius pauperis, non debetur legatum. Ita tradunt in legato Bartoli, Pater, S. Tusculanum, n. 2. ss. de legat. 3. Abbas c. Nos quidem, n. 1. de solani. Ananas libri 15. Manica de coniect. vñctim. volunt. lib. 3. tit. 5. fine. Medina C. de resit. q. 2. 4. vers. inde etiam est. Molina tom. 1. de inst. diff. p. 2. 4. col. penult.

Etenim si quis promiserit se calculos singulare recitare, 40 sicut si promissio fuit tertia pars recitanda, ex ultimo illum non satis factum, si diversis diebus reciter, singulis singulis, aut binas, aut termas decadas. Quia etiam obligatio intelligitur in star praecipiti ecclesiastici de recitando officio canonico, quod vincit die perfolit debet. Et ita communis confutatio interpretatur. Siverio integrum relationem tribus partibus constans vñctit, facit faceret vñctum tribus diebus recitando, singulis singulis partes. Quia haec tres partes in communione omnino dividuntur. Sicut vocens audire factum satisfacit audiendo duas facti partes eodem die, non autem diversis diebus. Siverio quis promittat se ter vel quater officium canonicum, vel psalmos penitentia, vel calculos virginis recitaturum, vel diuinum penitentiam inungatur, nec conferre de speciali vocenti, aut confessoris intentione, ex ultimo illum satisfacere, si codem die huc reciter. Quia non est cur limitatur hac diversis diebus explenda. Secus si promisisset se quotidie recitaturum, vel toto meale aut hebdomada, aut tribus diebus, vel id est in penitentiam inunctum. Quia tunc votum, & penitentia intelligenda sunt infra praecipiti ecclesiastici de quotidie recitando, vel audiendo facto diversis diebus. Quod diversus illa dierum in votu, vel penitentia assignata satis denotat: ut vel sic illi diversis diebus in bono aliquo opere exercet. At si votu, vel penitentia esset dande quotidie elemosynae, vel totu[m] mente quotidie, si magna quantitas eroganda affigetur in votu vel penitentia, pro toto illo tempore distribuenda, videatur in dubio maior commoditas dandi operari, ne vocens aut penitentem cogitat tantam summanam summi erogare, & ita potest suo fauore cedens summulam erogare. Siverio sic modica, vel relinquatur arbitrio ipsius quantitas danda, videatur finis effe, ut quotidie ille bonum aliquod opus exequatur, nisi aliunde maioriis commoditatis conieciatur sumatur, & ita non satisfacet dando summulam.

34 Quintum deducitur, calulus virginis (vulg. el rosario,) aut aliis precibus voto aut penitentia sacramentaliter debitis non satisfieri sola mente recitando, sed ore. Quod id videtur, ac confessari praeceptum accipienda sunt instar praecipiti ecclesiastici de hac re, quod solam mentali oratione non impletur. Nec aduersari D. Tho. 2. 2. q. 8. 4. 12. dicens orationem priuatam singulariter personae non oportere esse vocali. Quia intelligitur de precibus spontaneis. Sitamen certo confortat expedientius, aut quem expediens esse spirituali vocentur saluti orare mente ac voce, posse commutare eas preces votu debitas in orationem illarum mentalem. (Vt latius in tractatu de votorum commutatione dicemus.) At penitentiam inuocatam non posset ipsi commutare: ut constat, quia est pars sacramenti, & actus iudicialis.

35 Sexto deducitur, satis fieri precibus horariis, vel officio defunctorum, vel psalmis, vel litanis, debitis voto, vel penitentia sacramentaliter, vel quais alia ratione, si cum factio recitentur, quolibet patrem suam recitanti, & audiendi partem ab altero recitanti, eti[us] tunc qui recitans adid teneat. Quia id votum & praecipuum functione intelligenda initia praecepti ecclesiastici de hac re. Quare idem prius quod de praecipuo horarum canonistarum, quando cum loco recitantur, vel in choro respondenti organo, vel cuiuslibet ad thurificanda altaria, dicemus in tractatu horarum canonistarum, dicendum est in hoc casu. Erat satis fieri recitando cum loco docent Nauar. c. Quand. 10. n. 17. & 18. Azor lib. 11. infit. moral. 7. q. 10.

36 Sed an idem iuris sit de obligato ex voto, vel penitentia, vel alio vinculo ad calculos virginis recitando, ita recte obligationem satis fieri alternativam recitando, dicenti quilibet suam salutationem angelicam: Nauar. c. 10. 3. n. 22. usque ad 25. re haec latius disputare dicit problematice utramque partem disputando defendi posse, & verius esse neutrum satisficere. Sed Azor enq. 10. affirmat virum que satisficere. Quia huiusmodi penitum interpretari possimus esse redditum ex ore, quo horarium officium perfolitur. Sed prior opinio multo magis mihi placet. Quidam consuetudo nunquam explicat, ut calculi virginis alternativam perfoluntur: sed contrarium omnino vix recipimus est, cui in dubio videntur vocens, & confessarius se conformare.

37 Septimum deducitur, obligatum ex voto, vel penitentia, vel quais alia ratione ad recitandas horas canonicas,

vel officium B. Virginis, ea interrupione satisfacere quam praecipito Ecclesiae de his recitandis satisfit. De qua interrupione dicens tractatu de horis canonicis. Arque qui ex voto vel penitentia tenetur recitare calculos virginis, satisfacit dicendo factum vñctum contextu singulas decadas, omittinge alias in aliud tempus. Sicut contingit in singulis horis canonicis. Quia singulare decadas repurantur vñctua hora canonica. Ita Nauar. c. Quando. 6. 10. 3. n. 37. usque ad 42. dicente re disputata in facta penitentia in variis iunctis sententiis. Item tenet Bala in suis responsis. p. casu si. Azor. 1. 10. infit. moral. 6. 8. q. 8. Si vero vna deca in trahatur, idem prolius dicendum est, quod de vna hora canonica interrupcio dierum suo loco.

Quod si quis promiserit se calculos singulare recitare, 40 sicut si promissio fuit tertia pars recitanda, ex ultimo illum non satis factum, si diversis diebus reciter, singulis singulis, aut binas, aut termas decadas. Quia etiam obligatio intelligitur in star praecipiti ecclesiastici de recitando officio canonico, quod vincit die perfolit debet. Et ita communis confutatio interpretatur. Siverio integrum relationem tribus partibus constans vñctit, facit faceret vñctum tribus diebus recitando, singulis singulis partes. Quia haec tres partes in communione omnino dividuntur. Sicut vocens audire factum satisfacit audiendo duas facti partes eodem die, non autem diversis diebus. Siverio quis promittat se ter vel quater officium canonicum, vel psalmos penitentia, vel calculos virginis recitaturum, vel diuinum penitentiam inungatur, nec conferre de speciali vocenti, aut confessoris intentione, ex ultimo illum satisfacere, si codem die huc reciter. Quia non est cur limitatur hac diversis diebus explenda. Secus si promisisset se quotidie recitaturum, vel toto meale aut hebdomada, aut tribus diebus, vel id est in penitentiam inunctum. Quia tunc votum, & penitentia intelligenda sunt infra praecipiti ecclesiastici de quotidie recitando, vel audiendo facto diversis diebus. Quod diversus illa dierum in votu, vel penitentia assignata satis denotat: ut vel sic illi diversis diebus in bono aliquo opere exercet. At si votu, vel penitentia esset dande quotidie elemosynae, vel totu[m] mente quotidie, si magna quantitas eroganda affigetur in votu vel penitentia, pro toto illo tempore distribuenda, videatur in dubio maior commoditas dandi operari, ne vocens aut penitentem cogitat tantam summanam summi erogare, & ita potest suo fauore cedens summulam erogare. Siverio sic modica, vel relinquatur arbitrio ipsius quantitas danda, videatur finis effe, ut quotidie ille bonum aliquod opus exequatur, nisi aliunde maioriis commoditatis conieciatur sumatur, & ita non satisfacet dando summulam.

38 Sed an idem iuris sit de obligato ex voto, vel penitentia, vel alio vinculo ad calculos virginis recitando, ita recte obligationem satis fieri alternativam recitando, dicenti quilibet suam salutationem angelicam: Nauar. c. 10. 3. n. 22. usque ad 25. re haec latius disputare dicit problematice utramque partem disputando defendi posse, & verius esse neutrum satisficere. Sed Azor enq. 10. affirmat virum que satisficere. Quia huiusmodi penitum interpretari possimus esse redditum ex ore, quo horarium officium perfolitur. Sed prior opinio multo magis mihi placet. Quidam consuetudo nunquam explicat, ut calculi virginis alternativam perfoluntur: sed contrarium omnino vix recipimus est, cui in dubio videntur vocens, & confessarius se conformare.

39 Septimum deducitur, obligatum ex voto, vel penitentia, vel quais alia ratione ad recitandas horas canonicas,

vel officium B. Virginis, ea interrupione satisfacere quam praecipito Ecclesiae de his recitandis satisfit. De qua interrupione dicens tractatu de horis canonicis. Arque qui ex voto vel penitentia tenetur recitare calculos virginis, satisfacit dicendo factum vñctum contextu singulas decadas, omittinge alias in aliud tempus. Sicut contingit in singulis horis canonicis. Quia singulare decadas repurantur vñctua hora canonica. Ita Nauar. c. Quando. 6. 10. 3. n. 37. usque ad 42. dicente re disputata in facta penitentia in variis iunctis sententiis. Item tenet Bala in suis responsis. p. casu si. Azor. 1. 10. infit. moral. 6. 8. q. 8. Si vero vna deca in trahatur, idem prolius dicendum est, quod de vna hora canonica interrupcio dierum suo loco.

Quod si quis promiserit se calculos singulare recitare, 40 sicut si promissio fuit tertia pars recitanda, ex ultimo illum non satis factum, si diversis diebus reciter, singulis singulis, aut binas, aut termas decadas. Quia etiam obligatio intelligitur in star praecipiti ecclesiastici de recitando officio canonico, quod vincit die perfolit debet. Et ita communis confutatio interpretatur. Siverio integrum relationem tribus partibus constans vñctit, facit faceret vñctum tribus diebus recitando, singulis singulis partes. Quia haec tres partes in communione omnino dividuntur. Sicut vocens audire factum satisfacit audiendo duas facti partes eodem die, non autem diversis diebus. Siverio quis promittat se ter vel quater officium canonicum, vel psalmos penitentia, vel calculos virginis recitaturum, vel diuinum penitentiam inungatur, nec conferre de speciali vocenti, aut confessoris intentione, ex ultimo illum satisfacere, si codem die huc reciter. Quia non est cur limitatur hac diversis diebus explenda. Secus si promisisset se quotidie recitaturum, vel toto meale aut hebdomada, aut tribus diebus, vel id est in penitentiam inunctum. Quia tunc votum, & penitentia intelligenda sunt infra praecipiti ecclesiastici de quotidie recitando, vel audiendo facto diversis diebus. Quod diversus illa dierum in votu, vel penitentia assignata satis denotat: ut vel sic illi diversis diebus in bono aliquo opere exercet. At si votu, vel penitentia esset dande quotidie elemosynae, vel totu[m] mente quotidie, si magna quantitas eroganda affigetur in votu vel penitentia, pro toto illo tempore distribuenda, videatur in dubio maior commoditas dandi operari, ne vocens aut penitentem cogitat tantam summanam summi erogare, & ita potest suo fauore cedens summulam erogare. Siverio sic modica, vel relinquatur arbitrio ipsius quantitas danda, videatur finis effe, ut quotidie ille bonum aliquod opus exequatur, nisi aliunde maioriis commoditatis conieciatur sumatur, & ita non satisfacet dando summulam.

40 Secus autem de voto ieunij: quatenus aliqua die ieunare videntur peccata sola prima vice, quia ieunium frangit. Ut bene docent Palud. 4. d. 38. q. 3. 4. n. 23. D. Antonius, Angelus, Sylvestris. Palacio's preced. allegatis. Armillaris. Votum. n. 27. Azor lib. 11. infit. moral. 6. 20. q. 6. Enriques lib. 7. de indulgenz. c. 13. nam. 13. in commento. lit. s. fine. Extratio est, quia quamvis id votum includat negationem comedendi, nisi semel die, at illa negotio promisit est per modum vñctus abstinentia confitentis in vñctu comelione pertinetum diem, in quantum deseruit ieunio illi implendo. At semel iam ex violato duplice conelitione, impossibile est, amplius ferari. Sicut de ecclesiastico ieunio praecipito tradunt communiter DD. (Vt suo loco dicemus.) Addit autem Azor, rotis hunc contra votum peccare, quoties ea die carnes edet. Quod ieunium certa die promisum id contineat ut nonquam ea die carnes comedantur. At hoc non caret difficultate. Quia in hoc voto non clauditur directe abstinentia a carnis, sed indirecte, quatenus est pars essentialiter ad ieunium requisita, & accessoriis in pleniorio. Quare cum semel violato ieunio cesset obligatio circa principale, cesset videtur circa accessoriis abstinentiam a carnis. Sicut quia promisso ieunio non promittitur directe vñcta comedatio, sed indirecte & accessoriis, quatenus est ad ieunium necessaria, hoc violato non amplius obligat. Secus autem contingere, vbi quis expreſſe videntur vñcam in die conelitione: peccarer enim dubio rotis quoties præter vñctum, comedere illi die. Sic ergo dicendum est in nostro casu, cum non directe, sed in directe & accessoriis promisit illi abstinentia a carnis, tanquam pars ad ieunium necessaria, facilius & accessoriis, quatenus est ad ieunium vñctum comedatio. De ea enim omnes consentiant, non autem de abstinentia a carnis. Sed obitice, votum ieunij obligare in star legis ecclesiastice de ieunio: ac ipso quod hanc inuigit ieunium aliquod, ita præcipere cenletur abstinentiam a carnis, ut mortale rotis quoties edundatur. Ergo eodem modo intelligetur id votum. Sed si deposito duplice capite præcipiat ab Ecclesia in diebus ieunij ab ipsa indicatis abstinentiam a carnis. Prior est indirecte & accessoriis, in quantum scilicet ieunium abstinentia confitentis nequit. Et haec ratione solos illis obligat, qui ad ieunium tenentur. Quare excusat in ieunio, sine quia illud semel violauerit, sine quia alia excauata, non peccat contradicte ieunio præcepit comedendo carnes. Quia cum cestet obligatio principalis ieunij, cestet quoque obligatio accessoriis abstinentia. Posterior est, quia est præcepit aliud generale ecclesiastici, directe & per se, & independenter a ieunandi obligatione, altrimenti omnes fideles ad carnium abstinentiam omnibus diebus ieunij ab Ecclesia indicatis. Et contra hoc peccant edendo carnes excauata in ieunio, sicut etiam peccant edendo lactescia in ieunio quadragesimalibus. Dico ergo vocentem ieunio se forsan, non vocare abstinentiam a carnis posteriori hoc modo ab Ecclesia præcepit: cum (vt n. 3. diximus) votum in dubio sit strictissime interpretandum, ut minus obiger, in quantum fieri possit. Sed illam voti priorem. Quare quacunque ratione excausat hic fuerit a vñctu, illo promisso, etiam si culpa sua ad fregerit comedendo carnes, vel quidquid aliud, non peccabit amplius

41 secundum gratiam exempli in voto adhibuit. Tunc enim cum finis præcepti non cadat sub præcepto: nec sit eadem ratio de vino & de aliis: credere non tenet ex voti ad alios inebriantum abstinentiam. Nec confiteretur in dubio intentionis adhibutum vñctum gratia solius exempli, vt benignior fiat voti interpretatio.

Quia vero videntur bibita ceruisia? Affirmat 41 Catec. 2. 2. q. 150. 4. statim in primis. Quod hæc loco vñctum inveniatur, ac inflatur illius inebrietate. At venus est, vbi aliud de vocentis intentione non confitatur, id solum obligare ad vñctus abstinentiam, quare illi non contraveniunt sumptus alii que vera vina non sunt, et si loco illius bibi soleant, & similes inebriantur. Quia cum voti obligatio sit strictè interpretanda, (vt diximus n. 3.) prohibito vñcti, quod pretiosius & appetibilis est carnis inebriantibus, non debet ad illa extendi. Sicut vocent non ingredi aliquam domum ratione mulieris præbentis peccandi occasione, non obligare urea mutante domicilium, et ibi habere talia etiam manus periculum afferens. (Vt diximus c. 6. n. 10.) Et ita docent quidam doctissimi neoterici. Attent. Catec. tam est vera, quando vocent intendere se ex voto ad vñctandam ebrietatem obligare: & solius exempli gratia vñctum expressum. Cum enim exemplum non arcte regulam. 1. 8. Quod vulgo, ff. de vi & vi armata, sub eo voto omnia inebriantur comprehenduntur. Secus autem est, quando eti[us] intendenter ne inebriantur, ac solius vñcti abstinentiam videntur, nec illud gratia exempli in voto adhibuit. Tunc enim cum finis præcepti non cadat sub præcepto: nec sit eadem ratio de vino & de aliis: credere non tenet ex voti ad alios inebriantum abstinentiam. Nec confiteretur in dubio intentionis adhibutum vñctum gratia solius exempli, vt benignior fiat voti interpretatio.

Quia vero videntur vñctum cum pane & aqua, est voti 42 reni bibendo vñctum: at eo bibito in ea quantitate ut solius vñctum, non est amplius peccatum id bibere. Sicut facta vñcta comedione soluentie vñctum, non peccatur contra votum deinceps comedendo. Quia abstinentia à vino non promissa est per se, & directe, sed vt necessaria ad ieunium cum solis pane & aqua: quare cum semel bibito eo vino id ieunium feruari nequeat, non amplius obli-

obligabit abstinencia à vino, nec ieiunium filio cum pane & aqua amplius obligabit, utpote quod feruare quebitur. Scilicet esset si quis promisisset se sola panem & aquam comedendum, tunc enim quoties biberet vinum, vel aliquid aliud comedetur, peccaret contra votum. Quia id votum est directus de ea abstinencia, & non ut accessoria ieiunio; & ideo contra votum minimè peccaret non ieiunando, dummodo in omnibus comeditionibus folium pane & aqua vegetetur. Atque idem dicendum esset, si quis voveret se ieiunaturum abstinendo ab aliquo peculiari cibo, ut pescibus: semel enim eis comedens, non teneret amplius ab illis abstinere. Quia ea abstinentia non directe promissa est, sed ut accessoria tali ieiunio, quod iam feruare quebitur. Sicut qui promisit ice Hierosolymam facio induitus, ne potest ire, non tenetur facio indui. An vero qui semel bibit vinum, tenetur ad ieiunium commune ecclesiasticum, cum posset illud feruare, eò quod potus vini illud non solvit: (vt sibi loco dicimus) dicendum est teneri iuxta regulas traditas & preced. n. 10. & seqq. & id est, siquidem alii hora prandii confusa comedetur. Quia qualitas illa abstinencia tamquam accessoria ieiunio promittitur, & ideo in dubio non censetur per modum vnius promissa. Sicut qui promisit ieiunare abstinendo a pescibus, velescens hora prandii confusa peccat non feruato voto quoad illum modum, at cum possit adhuc feruare substantiam principalem voti promissam, tenetur ad illam. Quia intelligenda sunt, dum non constat voluntatis intentionem fuisse, promittere per modum vnius ieiunium cum hac circumstantia abstinentia.

46 Non deducitur, quid dicendum sit de voto abstinendi à laetitiae, an includat abstinentiam à carnis esu. Quidam sic distinguunt: quando voulens delibera est abstinentiam quoque à carnibus, si ea in mente venisset, tenetur ab ieiunare à carnibus: scilicet si contrarium deliberasset. Ita docent *Sylyester v. Dominicana*, n. 2. fine, & *v. Ieiunium*, q. 10. dictio 2. *Azor lib. 7. infusit. moral. 610. q. 2. fol. 1. in Iber. spain. 2. p. 1. cap. 3. Lud. Lopez 2. p. infusit. tract. de penit. c. 112. de ieiunio. fol. 71. & *Petr. de Ledenha* 2.0. *Summa*, tract. 27. 6. 2. post 3. concl. diffic. 3. Atque in ieiunis voti idem tenent *Lud. Lopez* & *Manuel ibidem*. Qui idem ait de ieiunio ieiunio in penitentiā: quoniam Angles ibid. post diffic. 7. dub. 2. & *Corduba Summa* q. 168. puncto 2. aliquantulum trepident in habenti votum ieiunandi Quadragestima, dicunt enim, etiā habeat bullam, tenerti ieiunare eo modo, quo reliqui eiudem conditionis habentes bullam, qui simile ieiunium votum emiserint.*

Maius autem dubium est de parente ieiuniorum amplectendam, ut à carnibus abstineat, vel dispensationem petat. Et tenet hunc abstinere tradunt *T. Abiena v. Ieiunium*, q. 11. n. 10. fine, & *Beia cod. sa. 3.* Quia abstinentia à laetitiae includit quoque carnium abstinentiam: eò quod illa sine carnium pars, utpote quod ab ieiunio timentiam originem trahunt, c. Denique, d. 4. At idem *Sylyester v. Ieiunium*, q. 10. dictio 2. *Azor & Lud. Lopez proxime allegati* dicunt in hoc dubio integrum esse hinc carnes edere. Quia non teneretur se qui quod tutius est. Item quia cum abstinentia laetitiae ratiōne sit tertiā minoris, minime dicitur, non extendit ad rei maiori, magis que dicitur abstinentia. Quam partem veritatem credo. Imò & credo contra DD. prædictos, hoc esse verum, etiā voulens hic certus ut fore ut si carnium abstinentia tempore voti meminisset, illa quoque voveret. Et ideo optimè *Emmanuel S. Summa*, v. *Votum in principio*, n. 15. ab solito dixit hunc non teneri à carnibus abstinere. Ductor, quia ad inducendum obligacionem, aut ad extimendum ab ea, non attendit qualsivolum habenda fore, si se obligans meminisset, sed qualsib[us] habita sit (vt latè probauimus c. 2. n. 6.), & ita c. 13. n. 12. dicimus cum *Valentia* ex hoc non colligunt voti obligacionem aut do obligacionem. Imò idem credo, etiā tunc meminimus carnium, & voleret ab illis abstinere, adhuc enim potest illis vesci: nisi etiam voluerit cam intentio nem in ieiunio votum edere. Quia intentio tempore voti concepta non obligat, nisi ea in voto claudatur. Ut diximus n. 5.

47 Nec qui voulit abstinentiam ab ovis, tenetur à laetitiae abstinentia: nec è contra qui à laetitiae, tenetur ab ovis: nisi in vitroque casu confert de expressa voulentis intentione vt amque abstinentiam comprehensam esse. Quod hæc sint vere dicta, nec vnum in alio includatur.

& tantum quatuor de ieiunio extra Quadragestima, & dicunt edentem laetitiae non frangere de ieiunio, vbi est consuetudo non edendi, si ex rationabili causa edetur. Item videtur ferire *Azor lib. 7. infusit. moral. 10. q. 2. fol.* vbi ut ieiunia ex voto, & penitentia, vel iubileto praincipia, secunda è eo modo, quo ciuitas ferunt ieiunia, accidentia quatuor temporibus & vigiliis, & *ibid. n. 20. q. 6.* ut voulentem ieiunare teneri feruare, accommodando le patres consuetudinem (inquit) ab his abstinentur Quadragestima, extra vñorū patris vñum. Pro eadem sententia sunt: quoad ieiunium Quadragestima, alii dicentes abstinentiam à laetitiae non est de ieiunio essentia, nec precipit in omni ieiunio nec videntes edentem laetitiae, concipiunt inde eum non ieiunare. Quare edens carnes in die ieiunio duplex mortale admittit, quando prima vice edit. At vñorū laetitiae in Quadragestima, vñicum peccatum committit contra præceptum abstinenti ab eis, & nullo modo contra ieiuniorum alias est duplex culpa. Et si non tenetur in confessione explicare se edisse laetitiae in die qua ieiunare tenet, sed fatigat se edisse in die proibienti cum eum. Tandem quia si hic à ieiunio premisso excusatratione aliqua, nullatenus peccaret in votum, edendo laetitiae. Cum tamen si eo ipso quod voulens ieiunium, voveret quoque abstinentiam à laetitiae, tenetur tuu cum his abstinerere. Si respondeas promissam tantum esse ut patrem ieiunij, & ideo exculpatum a ieiunio exculpari ab illo. Contra hoc sententia videatur, quod eius abstinentia præceptum est independens à ieiunio, & quod obligat a illud. Et sic nullo modo est pars ieiunij. Et hinc sententia facit *Psalmus* 4. d. 15. q. 4. art. 4. n. 32. *D. Antonius* l. p. 1. 6. 2. 8. 3. vbi dicunt cum, cu ei ieiunium simpliciter ieiunare, non teneri abstinerre à laetitiae. Eadem sententiam in propriis terminis docet *Angles floribus* 1. p. q. 9. de ieiunio, art. 1. post diffic. 7. dub. 2. prop. 3. vbi ait: promitem ieiunare. Quod ieiunio dubium autem an intendent abstinentia laetitiae, non est de dampnante tamen quoniam reum voti, ille illisabilius bulla vescatur. Ait autem in *t. prop. 3.* tenet hunc abstinere, si certus fit se intendere ieiunium, ut ab Ecclesia præceptum est. Sed hoc intelligendum est, quando voulens intellexit de præcepto annexo ieiunio quadragestima, & hoc in voto suo comprehendit. Quotiescum dehinc non intellexit, vel dubius est, explicari debet ea in isti de præcepto ipso ieiunio, non autem de præcepto abstinentia laetitiae, quod per accidentem illi coniungitur, ut vel sic benignior interpretatio ac placitum in voto, quod stricte intelligendum diximus n. 3. Parte tamen, quia alias tempore obligaret votum ad abstinentiam à laetitiae: cum semper votum ieiunandi ab solito emissum intelligatur de ieiunio ut est institutum & præceptum ab Ecclesia iuxta regulam n. 3. traditam. Quare cum ea conditio tacite ostendatur, cius expressio nō debet operari. Significati de electione. *I. Conditions* que extrinsecus esse condit. & demonst.

Vnde secundum deducitur, votum audiendi sacro obligare 54 ad sudiendum eadem prorsus intentione & integritate, ac obligat præceptum Ecclesie: & cuncte esse mortale deficit attentionis vel integratatis, quando est et mortale in præcepto Ecclesie: & calidem prorsus causas excusat, que ab Ecclesia institutum, tenetur, & ad id, ad quod obligat præceptum ieiunij ut sic. Ac præceptum ieiunij eriam quadragestimalis ut sic, non obligat ab abstinentiam à laetitiae: sed est disinctum omnino præceptum independenti ieiunio. Qued inde constat, quia c. Denique, 4. d. vbi ex abstinentia præcipitur in Quadragestima, nulli fit me. tria de præcepto ieiunij, nec ratione ieiunij id præcipit. sed tantu' dictum est: *I. art. 3.* ut qui ha' diebus a carnibus vñine, ab his quas sententiam trahant originem à carnibus, & memus. Et ita in Dominicus Quadragestima ibi præcipi-

ve dicamus cum non excusat ratione morbi, aut debilitatis, aut occupationis superuenientis, aut dicta etatris sexagenaria. Quia ubi non fuit specialis vocentis intentio includens casus, non censetur inclusus. Quippe votum illud ieiunandi aliquibus diebus, vel sextis teris, vel aduentu, vel vigiliis aliecius sancti, absque addito illo, in perpetuum, vel toto vita curriculo, sed absolue etiam obligaret in perpetuum, nec obligaret in his casibus. Quod intelligatur iustar precepti ecclesiastici, quod similiter est perpetuum, & tam ex his causis non violatur. Ergo ea expeditum nil operatur, iuxta id quod diximus in preced. in fine. Quare scrupulosè locuti sunt *Caietan*. v. *Votum*, s. 4. ubi ait a voto ieiunandi excusat morbum superuenientem, qui illicitum redditeretur. *Et Angelus* v. *Votum*, s. 21. *Sylvestr* v. *Votum*, s. q. 14. qui dixerunt a voto noui vestimenti carnis excusat periculum mortis imminentis, si non edantur: & addit *Sylvestr* vel gravis morbi. Et latius locuti sunt *Armilla* v. *Votum*, s. 10. *Natura Summa*, c. 12. n. 39. absolvit dicens excusat morbum superuenientem. Iu[m]ò dicendum est quemcumque morbum, quamcumque occasione iudicio prudentis excusantem a precepto ieiuniij, excusat similiter a voto, nec a liam cautam desiderare voti vinculum, utpote quod semper ieiuniu[m] preceptum interpretandum est.

Quod si voulens causam excusantem a simili precepto habeat, & adhuc voulent, non excusat eum illam causam a voto. Quia iam expeditam intentionem cum illa se obligandi habuit, ut si minor vigesimoprimo anno voleat ieiunare, non excusat ratione etatris, quamuis ea a ieiuniu[m] preceptu excusat. Sic *Metina* lib. 1. *Summac*, 14. s. 10. f. 100. *Anglos Florib* 1. p. q. 6. de ieiunio, diff. 4. *Manuel* 1. to. *Summa* 2. edit. c. 14. n. 1. Nec intelligo qua ratione Doctores u[er]o hoc temperent, dummodo voulens habet quatuordecim annos. Non enim ea est ad voti obligacionis desideratur: sed latius est rationis v[er]is. Similiter si lexaginam annos mutari, non excusat ratione etatris. Quia cum eo imponitudo le obligavit. At excusat superuenienti maiori notabilitati debilitate ratione etatris. Quod sit notabilis mutatio, nec sub voto inclusa.

Quare non est credendum *Metina* allegato n. preced. vbi sit professio in ordine Minorum non tenuerit a regulis ieiuniorum, donec vige simumpumum annum compleverint, sicut nec ad Ecclesie ieiunia tenentur. Quem sequuntur *Graffis* 1. *pa[re]tissimum* f. 1. c. 37. n. 42. & quidam alii. Sed dicendum est eos tenent. Cum expellet ante eam atatem se professione ligant ad omnia in regula contenta. Et ita docent *Rosella* v. *ieiunium*, n. 14. & *sylvestr* q. 6. dict. 1. *Taberna* q. 16. n. 17. *Ledesma* 2. p. q. 17. a. 3. col. 3. *Corduba* in *exposito regule D. Franciscis* 3. p. 2. *moralis*. *Emmanuel* SA *Summa*, v. *ieiunium*, n. 1. *Anglos Florib* 1. p. q. 6. de ieiunio, diff. 5. *Azor* lib. 7. *instit. moral*, c. 2. 7. q. 3. *Manuel* 1. to. *Summa* 2. edit. c. 24. n. 1. *Pet. de Ledesma* dicens contrarium improbat 2. to. *Summa* 27. c. 2. post 3. concil. dub. 1. *Vigil* 1. *Summa* c. 14. casu 6.

Et ratione morbi declareret medicus voulentem posse carnibus vesci, aut ouis, non peccare contra votum abstinentiam carnis, vel ab aliis & lacticiniis, si veleceretur carnis valde nocetibus, vt capitis aut lacticiniis valde noxis. Ducor, quod hoc votu[m] intelligatur in iustar precepti Ecclesie etiam carnis. Ita per modum vnius prohibentis, & similiter etiam ouorum & lacticiniorum, vt copio quod licet ex causa excusat vesci carnis, vel ouis, aut aliquo lacticino, non altingat preceptum ad abstinentiam ab aliis: et si aliunde peccetur contra temperantiam, si illa noxia sine. Ut probauit lib. 8. de martini. disp. 1. n. vlt. Ergo idem est dicendum de simili voto. Quamvis contraria docet *Manuel* 1. to. *Summa* 2. edit. c. 24. n. 2. notabilis 3. dicens cum cui medicus ratione morbi concedit ouis Quadragefima, tenet a lacticiniis nisi nouis ratione preceptu ecclesiastici abstineat. Probat, quia Ecclesia interdicit oua & lacticinia, necessitas autem ad sola oua edenda adest. Sed huius rationis fatisit dicendo preceptum id esse per modum vnius. At si voto esset per modum plurius,

vt si quis specialium carnium abstinentiam volearet, & quod ibi sapient, vel uocarent, concessis quibusdam ratione necessitas non censerent aliae concessae, ad quas necessitas illa non se extendit. Similiter si quis etiam ouorum & lacticiniorum sibi voto interdicteret, & quod latenter, aut valde sapient, vel seorsum a singulis his abstinentia voulent, concessio una ratione necessitas, non censeret aliud concessionem non necessitatem. Quia tunc ratione finis, aut modi voulendi censerent per modum plurium promissa.

Si autem quis voulent abstinentiam a solis ouis & latenter, & ratione morbi, conceduntur sibi carnes, sic distinguendam est. Si voulent tam abstinentiam perpetuam, vel pro tempore determinato, in quo integrum nisi effect carnis vesci, ceteretur his abstinentia, morbo hoc non poscente. Quia independenter a carnis, quas sibi permisus esse nouit, hanc abstinentiam promittit, nec hoc votum abstinentiam a carnis includit. Ut probauimus n. 46. Si autem pro toto diebus quibus carnes interdicitur, hoc voulent, censerent in dubio dependenter a carnis, quae voulent, arque ita concessis ratione alium necessitatem a precepto ieiuniij, excusat similiter a voto, nec a liam cautam desiderare voti vinculum, utpote quod semper ieiuniu[m] preceptum interpretandum est.

Quod si voulens causam excusantem a simili precepto habeat, & adhuc voulent, non excusat eum illam causam a voto. Quia iam expeditam intentionem cum illa se obligandi habuit, ut si minor vigesimoprimo anno voleat ieiunare, non excusat ratione etatris, quamvis ea a ieiuniu[m] preceptu excusat. Sic *Metina* lib. 1. *Summac*, 14. s. 10. f. 100. *Anglos Florib* 1. p. q. 6. de ieiunio, diff. 4. *Manuel* 1. to. *Summa* 2. edit. c. 14. n. 1. Nec intelligo qua ratione Doctores u[er]o hoc temperent, dummodo voulens habet quatuordecim annos. Non enim ea est ad voti obligacionis desideratur: sed latius est rationis v[er]is. Similiter si lexaginam annos mutari, non excusat ratione etatris. Quia cum eo imponitudo le obligavit. At excusat superuenienti maiori notabilitati debilitate ratione etatris. Quod sit notabilis mutatio, nec sub voto inclusa.

Quare non est credendum *Metina* allegato n. preced. vbi sit professio in ordine Minorum non tenuerit a regulis ieiuniorum, donec vige simumpumum annum compleverint, sicut nec ad Ecclesie ieiunia tenentur. Quem sequuntur *Graffis* 1. *pa[re]tissimum* f. 1. c. 37. n. 42. & quidam alii. Sed dicendum est eos tenent. Cum expellet ante eam atatem se professione ligant ad omnia in regula contenta. Et ita docent *Rosella* v. *ieiunium*, n. 14. & *sylvestr* q. 6. dict. 1. *Taberna* q. 16. n. 17. *Ledesma* 2. p. q. 17. a. 3. col. 3. *Corduba* in *exposito regule D. Franciscis* 3. p. 2. *moralis*. *Emmanuel* SA *Summa*, v. *ieiunium*, n. 1. *Anglos Florib* 1. p. q. 6. de ieiunio, diff. 5. *Azor* lib. 7. *instit. moral*, c. 2. 7. q. 3. *Manuel* 1. to. *Summa* 2. edit. c. 24. n. 1. *Pet. de Ledesma* dicens contrarium improbat 2. to. *Summa* 27. c. 2. post 3. concil. dub. 1. *Vigil* 1. *Summa* c. 14. casu 6.

Et ratione morbi declareret medicus voulentem posse carnibus vesci, aut ouis, non peccare contra votum abstinentiam carnis, vel ab aliis & lacticiniis, si veleceretur carnis valde nocetibus, vt capitis aut lacticiniis valde noxis. Ducor, quod hoc votu[m] intelligatur in iustar precepti Ecclesie etiam carnis. Ita per modum vnius prohibentis, & similiter etiam ouorum & lacticiniorum, vt copio quod licet ex causa excusat vesci carnis, vel ouis, aut aliquo lacticino, non altingat preceptum ad abstinentiam ab aliis: et si aliunde peccetur contra temperantiam, si illa noxia sine. Ut probauit lib. 8. de martini. disp. 1. n. vlt. Ergo idem est dicendum de simili voto. Quamvis contraria docet *Manuel* 1. to. *Summa* 2. edit. c. 24. n. 2. notabilis 3. dicens cum cui medicus ratione morbi concedit ouis Quadragefima, tenet a lacticiniis nisi nouis ratione preceptu ecclesiastici abstineat. Probat, quia Ecclesia interdicit oua & lacticinia, necessitas autem ad sola oua edenda adest. Sed huius rationis fatisit dicendo preceptum id esse per modum vnius. At si voto esset per modum plurius,

bus ea serua sexta. Dicor, quia ut dicendum n. 64. ille textus ab aliis abstinet, vel uocant, concessis quibusdam ratione necessitas non censerent aliae concessae, ad quas necessitas illa non se extendit. Similiter si quis etiam ouorum & lacticiniorum sibi voto interdicteret, & quod latenter, aut valde sapient, vel seorsum a singulis his abstinentia voulent, concessio una ratione necessitas, non censeret aliud concessionem non necessitatem. Quia probabitur ieiunia communis etiam ablata est quod serua sextam, respectu ligatorum voto vel constitutionis: & sola haec voti vel constitutionis obligatio relata est, quatenus obligabatur.

60 Sed difficultas specialis est, an hic textus, quatenus privata istis votis non edendi carnes, intelligatur de solis aliis istis votis generali abstinenti ab his. Quidam intelligunt hunc textum de his, qui ait voti generali abstinenti ab his aliis voto, vel abstinenti die, quia seclusi loicerent carnis eius. Ut si quis voulent omnibus feris quinque abstinere a carnis. Dicuntur, quia quando in solis textis feris prouiditur abstinentia a carnis, videtur id votum accipi de celo carnum lege ecclesiastica interdictum, non aut de permisso, qualem est ea serua sexta. Ita docent *Ioan. Andri* c. fin. n. 4. de obser. ieiun. Ant. n. vlt. *Anchar* an. n. 1. *Henric* m. 1. & 2. Quare hi DD non concedent voulent ieiunare omnibus extisferis, posse ea serua sexta carnes edere. Quia eorum ratio non militat in hoc casu. Cum enim ieiunium non sit feris textis preceptum, nequit votum intelligi de sola etiatis precepia. Alij vero consentiunt hunc voulent ieiunare, vel abstinentia a carnis sextis feris, interrogandum est, an si meminisset serua sexta, in quam incidit natale Dominicum, eam exceptisset. Si dicat forte ne exciperet, non teneria abstinentia. Statuerit id necias discernere, prudendum est fore ut exciperet, si aliquantulum cuperit. Nec enim credendum est cum etiam cum die voluisse a carnis abstineret, & esse singulariter in familia sua in p[ro]ficiencia libi parandis. Ita docet *Molina* tom. 1. de ieiunio, disp. 27. col. 2. ver. Exempla sunt. Atque idem extensus docet *Azor* lib. 11. infit. moral. c. 2. q. 3. vbi sit quoties voulent talis etiam non meminisse, credi voulent inpleri posse, forte ut cum die exciperet, & ea non teneri.

61 Sed dicendum credo teneri abstinentia a die a carnis, siue voulent omnibus feris abstinerre ab illis, siue ieiunare, nisi expresse diem illam exceperit. Dicor, quia textus in distinctione loquitur de aliis voto: nee est enim votum id restringatur ad etiam alias interdictum, nisi ea restriktio ex aliis quibus coniecturis fuisse intenti a voulenti colligatur. Deinde quia ad exemptionem a voti obligatione, non est spectandum quid voulent velle, aut promittere, si meminisset, sed quid actu volunt, vel prouidit. Et dum in substantialibus materiis actu prouidit non errat, ant ea non mutatur notabilitas, votum obligat. (Vt probauimus c. 2. n. 6. & (e. q.)) Attale votum non minus est voluntarium, quam si voulent cinferi, & considerare: utpote quod sicut cum compositione singularium, in quibus actione voulentis substantialiter erat. Quippe occurrit Natalis Domini die, et circumsita omnino accidentaria actioni voulent. Et ita loquentes de voti abstinentia a carnis in sextis feris, tenent *Card. ibidem* c. fin. in fine: & ibi *Abbas* num. 3. & videtur teneri illi glossa p. Ne. voto, vbi etiam textum generaliter & indistincte intelligendum tradidit. Et ita loquentes de voti ieiunandi feris sextis, tenent *Paluda* 4. disp. 38. q. 3. a. 4. n. 26. *Natura Summa Hispana* c. 28. ad. dit. ad n. 27. c. 21. *Corduba Summa* q. 169. *Iasques* 1. 2. 9. 7. ar. 4. disp. 30. c. 4. n. 26. dicens optimam dicendu esse, quamvis si voulent meminisset, exciperet eum diem. Quod probat ratio tradidit.

62 Ruris est difficultas de eo, qui solum voulent abstinentia ab aliis lacticiniis, feris sextis, siue aliis diebus, sine ad temp[or]e, siue in perpetuum possit ei vesci, quando natu[m] ieiunandi in feria sextam, vel in eam diem, & me abstinentiam voulit. Quod dubium procedit, post id votum non obligare ad carnum abstinentia, iuxta dicta num. 46. Videtur enim non posse. Quia

textus d. c. fin. de obser. ieiun. foliam ieiuniū communis prohibitionem ab aliis carnis relaxat, nullam voti obligationem auctorem. Sed existimat idem omnino dicendum, quod diximus n. 58. de voulenti abstinerre ab his, quando posteratione necessitas coeditur sibi licentia recessit carnis. Nihil enim referat hoc, si etratione necessitas, sine ratione dispensationis in iure, concedatur ea licentia. Et ex calo, quo diximus possit hunc edere lacticina, dicendum est, et si ea voti obligatio non relaxetur directe, tollatur quodam eam diem per quandam consequentiam. Nam ablata obligatio abstinentia a carnis, conferat consequenter ablata abstinentia a lacticina. At si non licet tunc vel lacticina, dicendum est, et si ea voti obligatio non relaxetur directe, tollatur quodam eam diem per quandam consequentiam. Nam ablata obligatio abstinentia a carnis non includit abstinentiam a lacticina, nisi dicitur. 63

Tandem circa id caput finale dubitatur, an id relaxet generaliter quoad omnes fideles obligationem ieiuniū communis abstinentia a carnis, Natali Dominico incidenti in feriam sextam aut Sabbatum, ac proinde voto, aut regulari constitutione astricti ad non edendas carnes, si illa die eis vescar, non peccent in ieiuniū communis, sed contra solum votum vel constitutionem? Et quidem quamus DD. h[ab]e non distinguunt, duplex in hoc potest esse difficultas. Prior est, an ablato voto per dispensationem, commutationem aut irrationem potenter hec facere, vel configuratione regulari ablata per dispensationem praelati regularis potenter in ea dispensare, perfeueret adhuc preceptum ieiuniū communis quoad hos, abstinenti a die a carnis. Si dicat forte ne exciperet, non teneria abstinentia. Statuerit id necias discernere, prudendum est fore ut exciperet, si aliquantulum cuperit. Nec enim credendum est cum etiam consequentiam: & ita his licet vesci carnis. Quia textus cum omnibus his dispensat, qui nec voto, nec regulare oblationem tenentur abstinet. At in hoc casu hi neutrino modo ligantur: cum vinculum iam cessarit. Ergo cum etiam voulent diligenter, vesci priuilegio fruuntur. Et ita docent *Sylvestr* v. *Dominica*, na. 2. & v. *ieiunium*, q. 10. dict. 1. & ibi *Armilla* n. 13. *Taberna* q. 12. n. 12. ad finem. *Bea* in sua responsis 2. cap. 2. *Emmanuel* Sa. Sam. v. *ieiunium*, n. 6. *Lud. Lopez* 2. p. *infruct. tract. de penitentia*, 112. de *ieiunio*, f. 716.

Potenter difficultas est, an durantibus voto & constitutione regulari, ut ieiuniū communis quoad hos ablatum, & ita si carnis velantur, non peccent contra id, sed contra solum constitutionem vel votum? *Metina* 1. *Summa* c. 14. s. 10. f. 99. censent non auferri prohibitionem ieiuniū communis quoad hos, & ita non meminisse, sed in illud peccatores edendo carnes. Conscientia fatis facit contextus littere clarè indicans Pontificem cum solis ieiuniū lib. dispensare in prohibitione ieiuniū communis, qui nec voto, nec regulare oblationem tenet ad carnes non edendas. Ceterum dicendum est, cum omnibus fideliibus in ea prohibitione dispensare, relata sola voto, vel constitutionis obligatio: & consequenter hos edendo carnes illa die, non peccatores in suis, sed contra solum votum vel constitutionem. Quippe hoc indicat ratio in eo textu tradita: nempe, ob tantu[m] testis excellentiam, in quo letat consuetudine, que omnibus fideliibus est communis. Et ita censent *Abbas* c. 2. p. in fine, *Card. ibidem* n. 26. *azor* n. 2. *Sylvestr*, *Taberna*, *Armilla*, *Bea*, *Lud. Lopez* n. preced. alleg. Quare bene illa die in refectorio contra suas constitutiones, nullius culporeos fore, sed folius p[ro]ne. Quia in solam constitutionem delinqunt, que easad votum penam astrinxit.

Ultimè deducitur, quid sentendum de astrictis voto ieiunandi de qua incidunt vigilia Natalis Domini, an pollicent seruatam refractionem ita longam sumere, ut in ea die sumi consuetum est. Quod procedit iupitro eam esse licitam vesci voto. De quo dicendum tractatu de ieiunio. Hanc questionem tetigit *Petr. de Ladeima* 2. to. *Summa*, tract. 27. c. 2. post 4. concil. diff. m[od]ica, & dicit spectandam esse voulentis intentionem. Si enim mens eius fuit ieiunans

